

Koronapandemian toipumissuunnitelma

Nurmijärvi

Kunnanhallitus 25.10.2021

Toipumissuunnitelman valmistelu

- Koronapandemia on vaikuttanut monin tavoin ja sen vaikutukset näkyvät niin kuntalaisten hyvinvoinnissa että kunnan toiminnassa ja elinvoimassa. Koronakriisistä toipuminen vie arvioiden mukaan vuosia. Koronapandemian toipumissuunnitelma on laadittu koronapandemiasta palautumiseksi ja syntyneen palveluvelan hoitamiseksi.
- Toipumissuunnitelmaa on valmisteltu kunnan toimialoilla ja suunnitelmaa on käsitelty toimialojen johtoryhmissä sekä kunnan johtoryhmässä.
- Toipumissuunnitelma sisältää talousarvioon 2022 esitettäviä menolisäyksiä. Kaikki suunnitelmassa esitetyt menolisäykset on sisällytetty kunnanjohtajan talousarvioesitykseen. Lähtökohta on, että palveluvelan hoitamiseen tarvittavat menolisäykset ovat määräaikaista ja ne kohdistuvat vuodelle 2022. Määrärahoista päättää valtuusto talousarvokäsittelyn yhteydessä. Valtion rahallinen tuki koronapandemian toipumisessa on ehdottoman tärkeä.
- Suunnitelmassa on huomioitu vain kunnan toimintaa koskevat toimenpiteet. Koronakriisistä toipumisessa ja palveluvelan hoitamisessa sosiaali- ja terveystaloudella on suuri merkitys ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän on tarpeen laatia oma toipumissuunnitelmansa.
- Koronapandemian vaikutuksia tulee edelleen säännöllisesti seurata ja arvioida. Tarvittaessa toipumissuunnitelmaa tulee päivittää.

Toipumissuunnitelman sisältö

1. Palveluiden palauttaminen
2. Kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen
3. Henkilöstön ja esimiesten työhyvinvoinnin tukeminen
4. Korona-ajan opit jatkoa varten

Palveluiden palautuminen ja toimenpiteet kuntalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi

Huomioitavat asiat palvelutuotannon palauttamisessa normaalitoimintaan

- Uusien toimintatapojen ja palvelumuotojen vakiinnuttaminen, mitä kannattaa jatkaa ja kehittää myös koronan jälkeisenä aikana.
- Opiskeluhuollon vertaisryhmätoiminnan ja luokkainterventioiden mahdollistaminen lapsille ja nuorille koulutuspalvelujen linjaamassa aikataulussa.
- Yhteisöllisen hyvinvointityön mahdollistaminen esiopetus-, koulu- ja oppilaitosyksiköissä koulutuspalvelujen linjaamassa aikataulussa.
- Kotoutuspalvelun säännöllisten kotikäyntien uudelleen aloittaminen sekä Koto-infon matalan kynnyksen toiminnan avaaminen. Ryhmämuotoisen kotouttavan työn uudelleen aloittaminen.
- Selkeät ohjeistukset kokoontumisrajoitusten purkamisesta ja normaalitoimintaan palaamisesta.
- Yhdistys- ja vapaa-ajan toimintojen tukeminen normaalivaiheen toimintaan palautuessa.
- Yhteisöllisyyden palauttaminen, myös niissä yksiköissä, joissa toiminta on koronan aikana koko ajan jatkunut omissa ”kuplissaan”.
- Työntekijöiden motivoiminen takaisin lähityöhön.
- Normaalin perustyön arvostuksen palauttaminen ja merkityksen ymmärtäminen.
- Vapaa-ajan peruspalvelujen ja tapahtumien uudelleenmarkkinointi.

Toimenpiteet kuntalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi

Tunnistettu ongelma tai haaste	Tavoite	Toimenpide	Talousarviovaikutus	Vastuutahot ja kumppanit
Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu	Pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen	Varauduttava mahdolliseen lisäresursointitarpeeseen Tiivis yhteistyö keusoten ja TE-toimiston kanssa		Työllisyyspalvelut, Keusote ja TE-palvelut
Nuorten työttömyyden kasvu	Nuorisotyöttömyyden vähentäminen	Yhteistyön tiivistäminen Te-palveluiden kanssa Varauduttava mahdolliseen lisäresursointitarpeeseen		Nuorisopalvelut Te-palvelut
Nuorten syrjäytymisen lisääntyminen	Tukea nuoria heidän omassa toimintaympäristössään	Palkataan hankerahoituksilla kaksi (2) kouluvalmentajaa sekä lukiotsemppari Yhteisöllisyyden tukeminen	Hankerahoituksella / kunnan omavastuuosuus n. 19 000 €	Nuorisopalvelut Koulutuspalvelut Oppimisentukipalvelut Hyvinvointipalvelut Opistot
Lasten ja nuorten innostaminen harrastustoimintaan erityisesti yläkoulun ja toisen asteen opiskelijoiden osalta	Tukea nuoria löytämään koronapandemian aikana mahdollisesti loppunut harrastus	Nurmijärven harrastamisen mallin kehittäminen	Toteutetaan hankerahoituksella	Sivistys- ja hyvinvointitoimiala, järjestöt, opistot
Lasten ja nuorten yksinäisyys, mielenterveydelliset vaikeudet ym. havaittavat tuen tarpeet	Tarjota lapsille ja nuorille ryhmämuotoista tukea ennaltaehkäisevästi ja korjaavasti	Vertaisryhmätoiminnan laajentaminen osana opiskeluhoitopalveluja Kaverikerhojen lisääminen nuorisopalvelujen ja oppilashuollon yhteistyönä		Kasvun ja oppimisen tukipalvelut -yksikkö yhteistyötahoinaan mahdollisesti mukaan nuorisopalvelut, seurakunta, Keusoten Nuorisoasema ja koulu- ja opiskeluterveydenhoitajat.
Nuorten mielenterveydelliset vaikeudet ja elämäntilanteen pulmat	Tarjota psykiatrisen sairaanhoitajan eli psykososiaalisen tuen erityisohjaajan (tsempparin) palvelua nuorille ennaltaehkäisevästi ja korjaavasti.	Jatketaan OKM:n hankkeessa pilotoitua Tsemppari-toimintaa omana toimintana ensisijaisesti lukiossa, toissijaisesti akuuttiin tarpeeseen peruskouluissa (esim. psykologivaje).	22 000 € (½ vuoden palkkavarauksena)	Kasvun ja oppimisen tukipalvelut -yksikkö

Tunnistettu ongelma tai haaste	Tavoite	Toimenpide	Talousarviovaikutus	Vastuutahot ja kumppanit
Sosiaalisten kontaktien pelko ja yksinäisyyden lisääntyminen	Yhteisöllisyyden vahvistaminen	Tarjotaan helposti saavutettavia matalan kynnyksen tapahtumia ja paikkoja, joihin on helppo tulla. Selvitetään Kaikukortin käyttöönotto vähävaraisille henkilöille. Kaikukortilla on mahdollista osallistua kulttuuripalveluihin.	Kaikukortin talousarviovaikutukset selvitetävää	Tapahtuma- ja palvelutuottajat Kulttuuripalvelut
Kotoutumisen hidastuminen (arjen rutiinit ja toimintatavat eri asioissa)	Vahvistetaan kuntaan kotoutumista	Tieto, neuvonta ja ohjaus (TNO) –hankkeen kehittämistoimenpiteet matalan kynnyksen palveluneuvonnassa vieraskieliselle väestölle	Toteutetaan hankerahoituksella	Kotoutumispalvelut ja sen yhteistyöverkostot esim. Keusote, TE-palvelut, koulutuspalvelut
Yksinäisyyden lisääntyminen, luontaisten sosiaalisten kontaktien vähäisyys	Sosiaalisten kontaktien lisääminen ja yhdessä toimimisen tukeminen	Vahvistetaan ja laajennetaan jo olemassa olevaa kotoutumisen kumppanuusverkostoa		Kotoutumispalvelut yhdessä kumppanuusverkoston kanssa
Ikääntyneiden kuntalaisten yksinäisyyden tunne	Sosiaalisten kontaktien lisääminen ja yhdessä tekemisen tukeminen	Ikääntyneiden palveluopas Kunnan olemassa olevien palveluiden vahvistaminen Ikääntyneille yksinäisyyttä kokeneille vanhuksille soittaminen viikoittain. Vapaa-ajan aktivointia ikääntyneille.		Liikunta, kirjasto, kulttuuri, museo, hyvinvointipalvelut
Erityisen tuen tarpeessa olevat kuntalaiset (mm. kehitysvammaiset)	Mahdollisten kohdentettujen toimenpiteiden tarpeiden kartoitus	Kartoitetaan kohderyhmän hyvinvoinnin tila esimerkiksi vammaisneuvoston sekä varhaiskasvatus-, koulu- ja järjestö- sekä yhdistysyhteistyöllä erillisen kyselyn avulla		Hyvinvointipalvelut sivistyspalvelut

Tunnistettu ongelma tai haaste	Tavoite	Toimenpide	Talousarviovaikutus	Vastuutahot ja kumppanit
Hyvinvoinnin polarisoituminen lapsiperheissä	Lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen Lapsiin ja perheitä tukevan yhteistyön kehittäminen kolmannen ja neljännen sektorin kanssa	Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen		Sivistys- ja hyvinvointipalvelut, Järjestöt, yhdistykset, vanhemmat
Lasten erilaiset haasteet	Saada lapsille ja perheille tasapaino elämäänsä	Palkataan 4 määräaikaista varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajaa	4*varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajan palkka	Varhaiskasvatus ja Keusote
Oppilaiden ja opiskelijoiden lisääntynyt oppimisen tuen tarve	Oppimisvajeen paikkaaminen ja tuen tarpeen väheneminen.	Oppimisvajetta paikataan valtion korona-avustuksella. Kasvatetaan hankerahoituksella yläkoulujen osa-aikaisen erityisopetuksen resurssia. Palkataan hankerahoituksella kolme (3) lukion resurssiopettajaa.	Hankerahoituksen omarahoitussuus 16 263 euroa. Hankerahoituksen omarahoitussuus 50 000 euroa. Hankerahoituksen omarahoitussuus 6 750 euroa.	Koulutuspalvelut
Lapsilla huonovointisuutta varhaiskasvatuksessa	Saada lapsille ja perheille tukea haastaviin tilanteisiin	Selvitetään Keusoten kanssa mahdollisuutta toteuttaa jalkautuvia työntekijätiimejä tukemaan perheitä.		Keusote sekä sivistys- ja hyvinvointitoimiala
	Vapaa-ajantoimintojen mahdollistaminen hyvillä harrastus- ja liikuntapaikoilla	Houkuttelevat ja viihtyisät harrastus- ja liikuntapaikat		Tekninen keskus ja liikuntapalvelut
Mielenterveyden ja mielen hyvinvoinnin haasteet	Mielenterveyden hyvinvoinnin tukeminen taiteen, kulttuurin, hyvinvointipalvelujen ja tiedon avulla.	Minä Elän –Aleksis Kiven kuoleman merkivuosi v. 2022 mielenterveyden ja mielen hyvinvoinnin teemalla.		Kunnan eri yksiköt Tuusulan kunta Muut merkivuoden yhteistyökumppanit

Henkilöstön ja esimiesten työhyvinvoinnin tukeminen

Tunnistettu ongelma tai haaste	Tavoite	Toimenpide	Talousarviovaikutus	Vastuutahot ja kumppanit
Paljon kohtaamisen tarpeita	Jokaisen yksikön toimintasuunnitelmiin sisältyy vuorovaikutus-/kohtaamismuodot ja ajankohdat	Toimiala/liikelaitos ohjeistaa tarkemmin		Toimiala
Henkilöstön tarpeita ja näkemyksiä ei ole kuultu kattavasti	Koko henkilöstö tulee kuulluksi tapahtuneista ja tulevaisuudesta sekä hyvistä käytännöistä	Keskustelufoorumi tms. Myllyyn, Henkilöstökyselyn toteuttaminen, Esimieskyselyn toteuttaminen (esimiesten palaute ja odotukset johtamiselle tulevaisuudessa, mitä olemme oppineet korona-aikana ja mitä hyviä käytäntöjä voi hyödyntää jatkossa)		viestintä HR
Tyhytoiminta ei toteudu kaikkialla tai aiheuttaa epätasa-arvon kokemuksia	Tyhytoiminnan laajuus ja tasapuolisuus	Toimiala/liikelaitos ohjeistaa tarkemmin, Raamit, vinkkilistat, ideapankki (viestintä), Tyhyryhmän perustaminen		toimiala HR kunnanjory
Esimiestyön tuen tarve kasvanut	Mahdollisuudet tarvittavaan tukeen saatavilla	Keskustelukanavan perustaminen, Vertaismentorointi (ryhmämentorointi), Työnohjaajan palvelut (kilpailutus), Johtoryhmien tuen organisointi (tarvearviointi joryilta)		HR
Valmiudet henkisen kuormituksen purkamiseen ja käsittelyyn	Työyhteisön ja yksilötason tuki saatavilla	Ohjeet ”välikehityskeskusteluihin”: miten voit, miten selvisimme, mitä tukea tarvitset?, Keskustelurungot yksiköissä käytävien keskusteluiden tueksi, Koulutukset esimiehille tai työyhteisöille, Työterveyshuollon asiantuntijatuki, Työnohjaus		HR KUTT Työnohjaaja Kouluttaja Keskustelun-ohjaaja

Tunnistettu ongelma tai haaste	Tavoite	Toimenpide	Talousarviovaikutus	Vastuutahot ja kumppanit
Piilevät työkykyongelmat (esim. päihde, ergonomia, tules, voimavarat)	Rohkea puheeksi-ottaminen ja tarvittava tuki saatavilla	Aktiivisen tuen toimenpiteet ja työterveysyhteistyö		HR KUTT
Epidemia jatkuu ja/tai pahenee	Tartuntariskien hallinta	Varautumisen ylläpitäminen, Riskien arvioinnin mukaiset ja selkeästi viestitetyt terveysturvallisuusohjeet henkilöstölle		Toimialat Työsuojelu Viestintä KUTT Keusote
Henkilöstöohjelma 2020-2021: tavoitteiden toteutus viivästynyt	Tavoitteiden onnistunut toteuttaminen	Henkilöstöohjelman voimassaoloa jatketaan vuoden 2022 loppuun		Johto, HR, esimiehet
Hybridikäytännöt epäselviä tai puutteellisia	Joustavat ja tehokkaat monipaikka- ja etätöön käytännöt	Tarkennetut etätöön linjaukset ja käytännöt Etätöön johtaminen – koulutus esimiehille Hybriditöön pelisäännöt, ohjeet ja tekniset valmiudet		HR, ICT, toimialat
	Normaaliajan henkilöstöprosesseihin palaaminen	Esimerkiksi sairauspoissaoloja koskeva ohjeet		HR

Korona-ajan opit jatkoa varten

- Terveysturvallisuus
  - Terveysturvallisten toimintatapojen jatkaminen arjessa.
- Johtamiskäytännöt
  - Saatujen kokemusten pohjalta laaditaan poikkeusolojen suunnitelmat valmiiksi erilaisiin skenaarioihin.
- Etätöskentelyn tavat
  - Etätöskentelyn tapoja tulee edelleen kehittää. Tiimit ja yksiköt päättävät omista etätöskäytännöistään kunnan etätöoheistuksen mukaisesti.
  - Etätöskentelyn jatkuminen mahdollistaa työskentelytilojen uudelleenjärjestelyt.
- Toimielinten kokouskäytännöt koronan jälkeen
  - Toimielinten kokouksissa palataan läsnäolokokouksiin pandemiatilanteen helpottuessa. Etäosallistuminen kokouksiin on mahdollista erityisistä syistä. Kokousten asiantuntijaesittelyissä hyödynnetään etäyhteysmahdollisuuksia joustavasti esittelyiden painoarvojen sekä tärkeyden mukaan.
  - Luottamushenkilöiden info-, koulutus- ja esittelytilaisuuksia ja muita kokousten ulkopuolisia keskustelutilaisuuksia järjestetään etäyhteysillä.